

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Jacob van der Wel

Datum 4 april 2012
Betreft Ontwikkeling van excellentiecriteria door de jury voor excellente scholen

Geachte heer, mevrouw,

Onlangs maakte minister Van Bijsterveldt bekend dat ze excellente scholen gaat erkennen en waarderen voor hun goede werk. Hiervoor heeft de minister een jury in het leven geroepen die de komende jaren scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs aan de minister zal voordragen voor het predicaat excellente school. De jury ontwikkelt selectiecriteria op basis waarvan zij de aangemelde scholen zal beoordelen. De hoofdlijnen van die selectiecriteria worden in deze brief geschetst. De jury nodigt u uit om hierover mee te denken en ontvangt graag uw ideeën.

Doelstelling

Door excellente scholen zichtbaar te maken krijgen zij erkenning en welverdiende maatschappelijke waardering voor het goede werk dat zij al jaren afleveren. Nu wordt immers geen onderscheid gemaakt bij de groep scholen die voldoende presteert – dat is 90 procent van alle scholen. Het predicaat Excellente School is van belang voor uw school maar is eveneens van belang voor andere scholen; scholen kunnen veel van elkaar leren. Een dergelijke ontwikkeling komt dan ook ons hele onderwijs ten goede.

Selectiecriteria

De jury denkt voorlopig aan een vijftal selectiecriteria en hoopt uw reactie op deze voorlopige criteria te ontvangen. Deze criteria zijn: de resultaten op verschillende terreinen, de concrete vertaling van de visie van de school op goed onderwijs door de inrichting van het onderwijsproces, de mate waarin dit onderwijsproces bijdraagt aan behaalde resultaten, de situatie waarin de school verkeert en, tenslotte, het schoolexcellentiebeleid. We zullen deze voorlopige selectiecriteria hieronder kort toelichten.

1. Resultaten

Wat de resultaten betreft gaat het de jury enerzijds om resultaten op de verschillende leergebieden en vakken, dus de resultaatgebieden zoals de inspectie ze ook hanteert (en waarvan we bij de inspectie gegevens zullen opvragen), en

anderzijds om resultaten op gebieden als burgerschap, sociale vaardigheden, culturele vorming, redzaamheid, probleemoplossend vermogen en dergelijke. Bij deze tweede groep resultaten is van belang een vorm van meting en documentatie te hebben waarmee deze resultaten kunnen worden aangetoond. Hoe ziet u deze tweeslag in resultaten? Heeft u ervaringen met het meten en documenteren van de tweede soort resultaten?

Datum
4 april 2012

2. Inrichting van het onderwijsproces

Resultaten komen tot stand door bepaalde manieren van werken. Dit geldt zowel voor de resultaten op de leergebieden en vakken, als op de andere gebieden zoals de al genoemde burgerschap, sociale vaardigheden, culturele vorming, redzaamheid, probleemoplossend vermogen. Hoe, en waarom juist op die manier, is het onderwijsproces ingericht zodat doelgericht gewerkt kan worden? Op welke onderdelen van het onderwijsproces legt de school een accent, waar wordt veel waarde aan gehecht? Gaat het om zaken die direct het primaire proces betreffen zoals bijvoorbeeld de structurering van de leerstof, het benutten van de onderwijstijd, een goede afwisseling van effectieve werkvormen, de begeleiding van leerlingen? Wat is de invloed van aspecten als leiderschap, investeren in kwaliteit voor de klas, het schoolklimaat, de omgangsvormen op school en ouderbetrokkenheid? Welke zaken acht u op grond van uw opvattingen en ervaringen belangrijk voor een school om te komen tot excellente resultaten?

3. Een verband tussen het onderwijsproces en de excellentie van de school

De jury wil niet alleen weten op welke gebieden een school zeer goed presteert maar wil ook graag meer weten over de ervaringen van de school met het vasthouden van deze resultaten. Het gaat om meer te weten te komen over de ervaringen van een school met de resultaatgebieden in relatie tot de inrichting van het onderwijsproces. Hoe beïnvloedt het een het ander?

Een voorbeeld is een school die sterk inzet op ordelijk gedrag omdat dit de condities schept voor leren en waarbij sindsdien de resultaten daadwerkelijk zijn verbeterd. Een ander voorbeeld betreft een school waar de leerling zich gekend weet omdat de school een toegespitst kennismakings- en sociaal programma heeft opgezet en dit inzet voor resultaten op het domein van sociale vaardigheden en burgerschap. Hoe heeft de inrichting van het onderwijsproces bijgedragen aan het bevorderen van excellentie en hoe houdt u dit vast?

4. De situatie van de school

De situatie waarin een school verkeert zegt veel over de betekenis van de drie hierboven vermelde gegevens. Hoewel de situatie van een school een gegeven is, is de manier waarop de school daarmee omgaat dat niet. De jury is geïnteresseerd in de omstandigheden waarin een school zijn werk doet omdat dit van betekenis is voor de keuzen die de school heeft gemaakt bij de inrichting van het onderwijsproces en voor de resultaten die worden bereikt.

Een voorbeeld: een leerling die het Nederlands nauwelijks beheerst en van wie de ouders weinig ondersteuning kunnen bieden, heeft een andere start dan een leerling met welgestelde, hoogopgeleide ouders. Met goed voorbereide leerlingen

is het makkelijker een bepaald resultaat te bereiken (en is dat hoog genoeg voor deze leerlingen?) dan met leerlingen die slecht voorbereid op school komen. Wat bereikt de school met de leerlingen ondanks deze omstandigheden? In hoeverre slaagt u erin met de leerlingen deze omstandigheden te trotseren? De jury wil hier graag uw opvattingen en ervaringen weten over het belang van de soort leerlingen waar de school mee werkt voor excellentie.

Datum
4 april 2012

5. Ten slotte: schoolexcellentiebeleid?

De minister heeft een aantal excellentiegebieden aangewezen waarop scholen kunnen uitblinken: aandacht voor excellente leerlingen, zorgleerlingen en de vormende taak. Zo hebben verschillende scholen een beleid voor de zeer goede leerlingen. Dat geldt voor basisscholen en voor afdelingen voor vmbo, havo en vwo. Dus ook in het vmbo zijn leerlingen die het erg goed doen en een school kan hier een duidelijk beleid voor hebben.

Een dergelijk beleid komt tot uitdrukking in bijvoorbeeld het gebruik van specifiek leerstofaanbod, extra onderwijstijd of extra leertaken voor hoogpresterende leerlingen of juist zorgleerlingen. De jury is geïnteresseerd in uw opvatting over en ervaringen met een dergelijk schoolexcellentiebeleid.

Beoordeling per schoolsoort

De jury zal scholen voordragen uit het basis- en voortgezet onderwijs. De beoordeling in het voortgezet onderwijs vindt plaats per schoolsoort. Het predicaat excellent kan in het voortgezet onderwijs dus worden verdiend door zowel vmbo, havo als vwo. Uit praktische overwegingen richt de jury zich dit eerste jaar alleen op het regulier onderwijs, in het volgende jaar zal zij ook het speciaal (basis)onderwijs bij de selectie betrekken.

Aanmeldingen vanaf juni 2012

De jury streeft ernaar om de aanmelding vanaf begin juni open te stellen. Alle deelnemende scholen zal gevraagd worden om een beknopte zelfevaluatie in te vullen. Eind 2012 wil de jury de eerste scholen aan de minister voordragen voor de uitreiking van het predicaat excellente school. De jury onderkent meerdere aspecten van excellentie en verwacht dat dit ook tot uiting kan komen in de selectie van scholen die ze zal voordragen voor het predicaat.

Uitnodiging

De jury heeft voorlopige ideeën over excellente scholen en wil deze ideeën graag verder ontwikkelen op basis van uw reacties. De jury wil u daarom uitnodigen om uw opvattingen en ervaringen ten aanzien van de selectiecriteria te delen. Dat kan tot 1 mei 2012 schriftelijk met een e-mail aan excellentescholen@regioplan.nl. Als u rechtstreeks door de jury geïnformeerd wilt worden over het openstellen van de aanmelding, dan kunt u dat melden aan Jacob van der Wel: jacob.van.der.wel@regioplan.nl.

Daarnaast vindt op woensdag 18 april 2012 een bijeenkomst plaats waar u met de jury van gedachten kunt wisselen over de criteria voor een excellente school. Deze bijeenkomst vindt plaats op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en zal duren van 15:30 tot 17:30 uur. We nodigen u van harte uit om hieraan deel te nemen. U kunt zich daarvoor per e-mail opgeven bij Jacob van der Wel: jacob.van.der.wel@regioplan.nl. We hopen op veel interesse vanuit het onderwijs. Bij grote belangstelling zal de jury de eerste aanmeldingen honoreren.

Datum
4 april 2012

Met vriendelijke groet,

voorzitter van de jury

Fons van Wieringen

De jury Excellente scholen bestaat uit:

- Dhr. Fons van Wieringen (oud-voorzitter Onderwijsraad);
- Mw. Dymph van den Boom (rector magnificus, Universiteit van Amsterdam);
- Dhr. Martin Bootsma (leraar van het jaar primair onderwijs 2011);
- Mw. Ingrid van Engelshoven (wethouder onderwijs en dienstverlening, gemeente Den Haag);
- Dhr. Harry Frantzen (directeur Domein Bewegen en Educatie, Christelijke Hogeschool Windesheim);
- Dhr. Wim Kaizer (oud-bestuursvoorzitter INOS Stichting Katholiek Onderwijs Breda);
- Mw. Bernadette Renne (sectordirecteur vwo scholengroep Tongerlo Norbertuscollege Roosendaal);
- Mw. Marca Wolfensberger (lector Excellentie in Hoger Onderwijs, Hanzehogeschool Groningen en werkzaam bij de Universiteit Utrecht).

Meer informatie over excellente scholen kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl/excellente-scholen.